

Nega žene: Patološka nosečnost

NEVARNA ZNAMENJA V NOŠEČNOSTI

- **KRVAVITEV IZ NOŽNICE;** ne glede na to kako močna je in koliko časa traja
- **OTEKLINE;** po obrazu, prstih rok in gležnjev, ki čez noč ne izginejo
- Neprestani in močni **GLAVOBOLI**
- Poslabšan in zamegljen **VID** lahko kaže na eklamsijo (bolezen pozne nosečnosti)
- Neprestano **BRUHANJE**
- **MRZLICA** ali **VROČINA** lahko nastaneta zaradi kakšnega vnetja
- **KRČI IN POPADKI V KRIŽU ALI BOLEČINE V TREBUHU** (v zgodnji nosečnosti pomeni lahko - splav, pozneje pa prezgodnji porod)
- Nenaden **IZLIV VODE IZ NOŽNICE** - znak prezgodnjega poroda
- Hitro naraščanje **TELESNE TEŽE**
- Če ne **ČUTI GIBOV**

KRVAVITVE V NOŠEČNOSTI

Te so včasih močne in smrtno nevarne. Nosečnica lahko krvavi **navzven** (kaže se kot zunanja krvavitev) ali **navznoter** (krvavi v maternico ali trebušno votlino). V prvih 6 mesecih nosečnosti je najpogostejši vzrok krvavitve **splav** (ko pride do prekinitev nosečnosti do 16 tedna, o negodnem porodu pa do 28 tedna nosečnosti), redkeje pa izven-maternična nosečnost. Pri vsaki krvavitvi v nosečnosti je nujno potrebno opraviti ginekološki pregled.

0 SPONTANEM SPLAVU govorimo, ko pride do prenehanja nosečnosti brez tretje osebe ali da bi ga žena sama izzvala.

VZROKI:

- nepravilnosti oplojenega jajčeca (dedne okvare, zaradi zdravil, sevanja,...)
- nepravilnosti materničnega telesa (razvojne nepravilnosti)
- hormonske nepravilnosti
- zunanji vpliv na materino telo (padec, sevanje, zdravila, stresi,...)
- infekcija matere (nalezljive bolezni)
- imunološki vzroki
- psihološki vzroki

Poteka v petih fazah:

- **1. FAZA je grozeči splav.** Znaki: rahla bolečina v križnem in spodnjem delu trebuha in krvavitev, ki ni močna. V tej fazi se lahko ustavimo krvavitev, žena lahko donosi in rodi. Potrebno je mirovanje in terapija.
- **2. FAZA ali začetni splav.** Znaki so isti, le da se stopnjujejo (bolečina in krvavitev močnejša). Splava ni mogoče ustaviti, ker se del jajca loči od maternice.
- **3. FAZA potekajoči splav.** Je kratek in zelo hitro preide v 4 fazo
- **4. FAZA ali nepopolni splav.** Izloči se samo del jajca, zato je potrebno opraviti abrazijo.
- **5. FAZA ali popolni splav.** Izloči se celo jajce
- **6. IZVENMATERNIČNA NOŠEČNOST** (graviditas extrauterina), Vzrok je, ko se oplojeno jajčce ugnezdi izven maternice (v jajcevodu ali trebušni votlini). Če se ugnezdi v jajcevodu, je znak zunanja krvavitev, če pa v trebušni votlini - notranja krvavitev.
 - **Znaki:** slabost, znojenje, bledica, znižan pritisk, zvišan pulz, postane nemirna, toži zaradi bolečin (značilna nenadna močna bolečina, lahko se pojavi tudi rahla zunanja krvavitev), pojavi se vrtoglavica in težje dihanje. Zdravljenje je operativno.

KRVAVITVE V NOŠEČNOSTI ZARADI DRUGIH VZROKOV:

- **Spredaj ležeča placenta;** govorimo takrat, ko je placenta na spodnjem delu maternice tako, da v celoti ali delno prekriva odprtino materničnega vratu. Te krvavitve se pojavljajo v pozni nosečnosti ali med samim porodom. Porod se konča s carskim rezom, rojstvo otroka ni možno po normalni poti.
- **Prezgodnja ločitev placente,** ta se loči lahko že pred ali med porodom.
- **Krvavitev iz pretrganih popkovnih žil,** lahko se zgodi, da jo otrok pretrga med porodom.
- Krvavitev zaradi vnetja nožnice, **počene žile, rak mat. vratu.**

NOŠEČNOSTNE TOKSEMIJE ALI EPH GESTOZE

Toksemija je bolezen, ki nastopi zaradi nosečnosti pravega vzroka še ne poznajo, vsi znaki bolezni pa izginejo po porodu. Imamo **zgodnje toksemije**, ki se pojavi v zgodnji nosečnosti.

Simptomi:

- nosečnostno slinjenje; slina ima grenak okus in nosečnica jo neprestano pljuva in se briše.
- slabosti, ki se lahko stopnjujejo do nosečnostnega bljuvanja
- bruhanje je resnejše obolenje, ker nosečnica zaradi zelo pogostega bruhanja ne sprejema hrane, niti tekočine, tako izgublja telesne tekočine in elektrolite, hujša ter propada.

Običajne težave izginejo po treh mesecih. Če simptomi ne prenehajo ali se celo stopnjujejo, žena izgublja na teži, mora čim prej k zdravniku. **Pozne toksemije** ali EPH GESTOZE se pojavijo po 24-tem tednu nosečnosti

Simptomi:

- E - edemi, P -proteinnurija, H- hipertenzija Otekline čez noč ne izginejo, telesna teža se poveča za več kot 500 gramov na teden, v urinu so prisotne beljakovine, krvni pritisk je višji od 140/90 mmffg

Drugi znaki:

- Glavobol
- Slab vid
- Bruhanje
- Slabo počutje

Preprečevanje EPH GESTOZE:

- redni pregledi v posvetovalnici
- kontrola teže, krvnega pritiska, urinske preiskave
- iščemo edeme po telesu (gleženj, roke, obraz)
- vprašamo za druge težave

Če se EPH gestoza ne zdravi, se vsi znaki stopnjujejo in pride do **EKLAMPSIJE**, to je porodna božjast, ki je najbolj nevarna oblika EPH gestoze, ker prizadene možgane. Ženo hospitalizirajo, jo dajo v temno sobo in čim-prej izvedejo porod, ker le ta končno pozdravi bolezen in je odvisen od stanja matere in ploda.

ŠIBKOST MATERNIČNEGA VRATU

Zaradi slabosti materničnega vratu v zgodnji nosečnosti, lahko pride do splava ali pa kasneje do prezgodnjega poroda. Vzrok šibkosti rešijo tako, da namestijo na maternični vrat sponko ali ga prevežejo z nitjo - cerclage. Žena mora strogo mirovati.

PREDČASEN RAZPOK MEHURJA

Vsak razpok plodovih jajčnih ovojev, do katerega pride pred pričetkom poroda, imenujemo **predčasni razpok plodovih jajčnih ovojev**. Predčasen razpok mehurja pri zgodnjem porodu je posebno pomemben, saj se je pri vodenju takega poroda težko odločiti ali čakati, da plod dozori in s tem tvegati infekcijo ali plod poroditi takoj in tvegati nezrelost (predvsem pljuč).

Vzroki:

- Infekti; pri nekaterih mikroorganizmih se poveča možnost razpoka za 3 krat
- slaba prehranjenost
- slabost materničnega vratu
- defekt v ovojih (pomanjkanje kolagena)

Komplikacije:

- nevarnost za mater (vnetja, peritonitis, sepsa)
- nevarnost za plod (infekcija, porod ploda z nezrelimi pljuči).

INKOPATIBILNOST KRVNIH SKUPIN IN Rh FAKTORJA

Rh bolezen nastane, ker se ne skladata kri matere in otroka. V Rh negativni materini krv se delajo protitelesa proti rdečim krvničkam Rh pozitivnem plodu, ki preidejo skozi placento v plod in začno uničevati njegove eritrocite. **Pride do HEMOLIZE**. Teh protiteles je v prvi nosečnosti malo, v nadaljnjih nosečnostih pa jih je vedno več. Zelo pomembno je, da določimo nosečnici krvno skupino in Rh faktor. Rh negativno nosečnico je treba po vsaki nosečnosti zaščititi z injekcijo imunoglobulina anti D, da se v naslednjih nosečnostih pri otroku ne pojavi Rh bolezen. Injekcijo mora prejeti v 72 urah po porodu ali splavu, oziroma v 28tednu nosečnosti.

KRONIČNO BOLNE NOSEČNICE

Pri nosečnicah z kroničnimi obolenji (slatkorna bolezen, kronične ledvične bolezni, epilepsija...) je treba zelo natančno načrtovali čas zanositve in nadzor nosečnosti.

BOLEZNI SRCA

Nosečnice, ki imajo težave s srcem, lahko pričakujejo, da se te težave v nosečnosti povečajo. Te žene so posebna rizična skupina, ki zahteva natančno individualno vodenje. Nadzorujejo jo perinatolog (specialist za rizično nosečnost), kardiolog, anestezilog. Ženo sprejmejo na oddelek za patološko nosečnost, obvezno pa mora priti v bolnišnico mesec ali dva tedna pred porodnim terminom. Porod se konča najpogosteje s carskim rezom.

SLADKORNA BOLEZEN

Za slatkorno bolnico je pomembno, da se pred zanositvijo posvetuje z diabetologom in perinatologom saj je ogroženo življenje žene in otroka. Nadzorovanje glikemije je najvažnejše v obdobju zanositve in v prvih tednih nosečnosti, ker vpliva na pojav spontanih splavov in na nepravilnosti ploda.

SLABOKRVNOST ALI ANEMIJE

- Govorimo, kadar je količina hemoglobina Hb pol 110g/l in hematokrit nižji od 31%.
- Nastane zaradi porušenega ravnotežja med tvorbo eritrocitov in hemoglobina v kostnem mozgu in izgubljanjem krvi.
- Najpogostejša je mikrocitna anemija, ki nastane zaradi pomanjkanja železa.
- Zdravljenje je vzročno in simptomatsko, in sicer z nadomeščanjem železa.